

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політичних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зам. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«___» _____
201__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНАЛІЗ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація

05 Соціально-політичні науки
052 політологія
Магістр
Політологія

(назва спеціалізації)

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	I
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: Петренко Ігор Ігорович к.п.н., доцент кафедри політичних наук

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробник: Петренко Ігор Ігорович, кандидат політичних наук., доцент кафедри політичних наук

Затверджено
« _____ » _____ 20__ р.

Зав. кафедри політичних наук
_____ (Шляхтун П.П.)

Протокол № _____ від « _____ » _____
20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від « _____ » _____ 201__ року №__
Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

« _____ » _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про специфіку державної політики, її основні проблеми, аналіз та механізми розробки й впровадження, ознайомлення студентів із сучасною методологією аналізу державної політики та формування вміння використовувати отримані знання в практичній діяльності..

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики політичного процесу; основні політологічні теорії та методи політологічних досліджень, у т.ч. методи філософії, соціології, економіки, теорії держави і права; основні політологічні поняття та категорії; основи економічної теорії; основи політичного аналізу та прогнозування.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо політичних феноменів та явищ, політичних процесів та подій; застосовувати основні терміни, категорії й класифікації політології в аналізі соціальних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції розвитку політичного процесу в умовах глобалізації та розбудови інформаційного суспільства, прогнозувати перспективи їх розвитку з урахуванням особливостей політичної системи України.

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно політичних, економічних, соціальних подій та явищ; використання іншомовних фахових політологічних інформативних джерел.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Аналіз державної політики» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у I семестрі магістратури. Навчальна дисципліна знайомить студентів із основами аналізу державної політики, який є новою міждисциплінарною галуззю досліджень державної політики у різних сферах суспільного життя. Визначається поняття, функції, види та рівні аналізу державної політики, а також сутність, типи та моделі державної політики. Приділяється увага державним цільовим програмам, їх класифікації, процесу розробки та управління. З'ясовується зміст та структура середовища державної політики, розглядається роль та місце органів державної влади, політичних партій, груп інтересів, засобів масової комунікації та громадської думки в процесі формування та реалізації державної політики. Приділяється увага неспроможностям (дефектам) ринку як підставам для державного втручання та універсальним варіантам державної політики як засобами виправлення дефектів ринкового регулювання. Послідовно розглядаються дефекти державного регулювання. Визначається сутність стратегії й стратегічного планування та нормативно-правове забезпечення стратегічного планування в Україні, з'ясовується технологія стратегічного планування. Розглядаються методи вироблення та реалізації державної політики. Пояснюється технологія формування державної політики, а також шляхи та механізми здійснення державної політики. Приділяється увага документальному оформленню аналізу державної політики.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про сучасну державну політику, основну проблематику, дослідницькі підходи, моделі, методи проведення аналізу державної політики, стратегічного планування та розробки аналітичного документа в процесі аналізу державної політики.. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й засвоїти та використовувати ці знання у своїх самостійних дослідженнях державної політики, вмюючи надавати неупереджену експертну оцінку дослідженим явищам та процесам суспільного життя.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, визначення та інтерпретації основних категорій та понять аналізу державної політики	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	5
1.2	сутність державної політики, її різновиди, моделі, напрями, середовище	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, екзаменаційна робота, екзаменаційна робота	5
1.3	соціальну зумовленість та межі втручання держави у суспільні сфери, неспроможності ринку як підстави для державного втручання, універсальні варіанти державної політики як засоби виправлення неспроможностей ринкового регулювання, дефекти державного управління	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	5
1.4	основи стратегічного планування та особливості державної стратегії	Лекція, самостійна робота	Конспект першоджерел, екзаменаційна робота	10
1.5	прикладні методи аналізу державної політики: структурування проблем державної політики; прогнозування майбутніх станів державної політики; надання рекомендацій щодо державної політики; моніторингу та оцінювання державної політики.	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	5
1.6	технології формування та шляхи і механізми здійснення державної політики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій, екзаменаційна робота	5
1.7	загальну характеристику аналітичних документів та їх типи, особливості аналітичної записки, структуру аналітичних документів в аналізі державної політики	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	5
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури з аналізу державної політики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження,	5

			текст рекомендацій, Екзаменаційна робота	
2.2	критично оцінювати різноманітні теоретичні підходи та концепції, що існують в аналізі державної політики	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, пояснення до конспекту першоджерел презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій, екзаменаційна робота	8
2.3	ідентифікувати та аналізувати підстави для державного втручання і проведення державної політики в різних сферах суспільного життя, визначати наслідки втручання з огляду на різні цілі державної політики	Семінар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій, письмова контрольна робота	8
2.4	стратегічно планувати в процесі розробки державної політики	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	9
2.5	проводити аналіз державної політики та писати аналітичні документи для органів влади та інших зацікавлених суб'єктів	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, текст рекомендацій	5
2.6	готувати рекомендації та матеріали для консультацій представників уряду та громадянського суспільства щодо розробки та впровадження державної політики	Самостійна робота	Текст рекомендацій	5
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої літератури з аналізу державної політики в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, текст рекомендацій	3
3.2	презентувати результати проведених досліджень державної політики та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	3
	вести полеміку стосовно питань	Семінари	Дискусії	3

3.3	державної політики та її аналізу на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом політичних наук			
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу щодо аналізу державної політики, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	2
4.2	вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язанні із верифікацією результатів існуючих оприлюднених досліджень державної політики, та порівнювати їх із результатами власне проведених досліджень на основі методик аналізу державної політики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень державної політики і пояснень особливостей аналізу державної політики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій, екзаменаційна робота	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використанням інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна екзаменом.

Перша частина курсу присвячена загальним засадам аналізу державної політики (предмет, завдання, основні напрямки та особливості аналізу державної політики, соціальна зумовленість та межі втручання держави у суспільні сфери, державна стратегія та стратегічне планування).

Друга частина курсу присвячена технології аналізу державної політики (технології формування державної політики, шляхи та механізми її здійснення, прикладні методи аналізу державної політики, документальне оформлення аналізу державної політики).

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.7), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Конспект першоджерел:

2 бали – студент опрацював необхідний текст із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями

1 бал – студент законспектував текст без цитувань та пояснень

4. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

10-9 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

8-7 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

6-5 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

4-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в

- роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань
6. Кожне питання в екзаменаційній роботі (40 тестових питань):
- 1 – правильна відповідь;
- 0 – неправильна відповідь.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1. Загальні засади аналізу державної політики</i>				
1	Тема 1. Аналіз державної політики як наука, навчальна дисципліна та практична діяльність	2	1	4
2	Тема 2. Державна політика та державні цільові програми	2	1	5
3	Тема 3. Основні напрями державної політики			10
4	Тема 4. Середовище державної політики	2	1	5
5	Тема 5. Соціальна зумовленість та межі втручання держави у суспільні сфери	2	2	5
6	Тема 6. Державна стратегія та стратегічне планування	2	2	10
7	Індивідуальна самостійна робота: “Стратегічний план”			10
<i>Частина 2. Технології аналізу державної політики</i>				
8	Тема 7. Технологія формування державної політики	2	1	7
9	Тема 8. Шляхи та механізми здійснення державної політики	2	1	7
10	Тема 9. Методи прикладного аналізу державної політики		1	7
11	Тема 10. Документальне оформлення аналізу державної політики	2	2	10
12	Індивідуальна самостійна робота: “Аналітична записка”			10
13	<i>Підсумкова контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	16	14	90

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 16 год.

Семінари – 14 год.

Самостійна робота - 90 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. **Аналіз** державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень: збірка документів і матеріалів / [уклад. О. І. Клієвич, В. В. Тертичка]. – К. : К.І.С., 2004. – 210 с.
2. Берданова О., Вакульченко В. Стратегічне планування місцевого розвитку. Практичний посібник; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К.: ТОВ «СОфія-А». – 2012. – 88 с.
3. Брайсон Дж. Стратегічне планування для державних та неприбуткових організацій / [пер. з англ. А. Кам'янець]. – Л.: Літопис, 2004. – 352 с
4. Вайс К. Г. Оцінювання: методи дослідження програм та політики / К. Г. Вайс ; [пер. Р. Ткачук, М. Корчинської]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. – 672 с.
5. Ведунг Е. Оцінювання державної політики і програм / Е. Ведунг ; [пер. В. Шульги]. – К. : Всеуито, 2003. – 350 с.
6. Веймер Д. Л. Аналіз політики: концепції і практика / Д. Л. Веймер, Е. Р. Вайнінг ; [пер. І. Дзюби, А. Олійник]. – [2-е вид.]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. – 654 с.
7. Данн В. Н. Державна політика: вступ до аналізу: підручник для ВНЗ / В. Н. Данн ; [пер. з англ. Г. Є. Краснокутського ; наук. ред. М. О. Баймуратов]. – Одеса : АО БАХВА, 2005. – 504 с.
8. Пал Л. А. Аналіз державної політики / Л. А. Пал ; [пер. з англ. І. Дзюби]. – К. : Основи, 1999. – 422 с.
9. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики / В. Парсонс ; [пер. з англ. О. Дем'янчука]. – К. : Видавничий Дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 549 с.
10. Романов В. Є. Вступ до аналізу державної політики : навч. посібник / Романов В. Є., Рудік О. М., Брус Т. М. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. – 238 с.
11. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. Тертичка. — К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. — 750 с.
12. Янг Е. Як написати дієвий аналітичний документ у галузі державної політики : практ. посібник для радників з державної політики у Центральній і Східній Європі / Е. Янг, Л. Куїнн ; пер. з англ. С. Соколика ; наук. ред. пер. О. Кілієвича. – К. : К.І.С., 2003. – 120 с.

Додаткова:

1. Алтунян А.Г. Анализ политических текстов: [учебное пособие] / А.Г. Алтунян. – М.: Университетская книга; Логос, 2006. – 384 с.
2. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень: збірка документів і матеріалів / [уклад. О. І. Клієвич, В. В. Тертичка]. – К. : К.І.С., 2004. – 210 с.
3. Боришполец К. П. Методы политических исследований : [учеб. пособие для студ. вузов] / Боришполец К. П. – М. : Аспект Пресс, 2005. – 221 с.
4. Браун М. П. Посібник з аналізу державної політики / М. П. Браун ; [пер з англ.]. – К. : Основи, 2000. – 243 с.
5. Валевський О.Л. Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: [монографія] / О.Л. Валевський. – К.: НІСД, 2001. – 242 с.
6. Васильчук Е. С. Стратегическое планирование : [учеб. пособие] / Е. С. Васильчук ; [науч. ред. А. Г. Кайгородов]. – Иваново : Ивановский гос. ун-т, 2000. – 157 с.
7. Говлет М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики / М. Говлет, М. Рамен ; [пер. з англ. О. Рябова]. – Львів : Кальварія, 2004. – 264 с.

8. Гогвуд Б. Аналіз політики для реального світу / Б. Гогвуд, Л. Ган ; [пер. А. Олійника]. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 396 с.
9. Государственная политика и управление : учебник : в 2 ч. / [под ред. Л. В. Сморгунова]. – М. : «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2006 – Ч. 1. – 2006. – 384 с.
10. Громов А. В. Стратегическое планирование : учеб. пособие / А. В. Громов, Ю. П. Лютиков. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2001. – 127 с.
11. Дай Т. Р. Основи державної політики / Т. Р. Дай ; [пер. з англ. Г. Є. Краснокутського ; наук. ред. З. В. Балабаєв]. – Одеса : АО Бахва, 2005. – 486 с.
12. Державна політика: аналіз та механізм її впровадження в Україні : навч. посібник / [Валевський О. І., Ребкало В. А., Логунова М. М. та ін.]; заг. ред. В. А. Ребкало, В. В. Тертички. – К. : Вид-во УАДУ, 2000. – 232 с.
13. Кривошеїн В.В. Політична ризикологія: епістемологічний статус, предметна сфера, аналітичні інструменти [Текст] : монографія / В.В. Кривошеїн. – Д. : Інновація, 2009. – 316 с.
14. Лобанов В. В. Государственная политика: разработка и реализация : [учеб. пособие] / Лобанов В. В. – М. : ГУУ, 2000. – 114 с.
15. Малган Дж. Искусство государственной стратегии: мобилизация власти и знания во имя всеобщего блага / Дж. Малган ; [пер. с англ. Ю. Каптуревского ; науч. ред. Я. Охонько]. – М. : Изд-во Ин-та Гайдара, 2011. – 472 с.
16. Методы анализа текста и дискурса / [С.Тичер, М.Мейер, Р.Водак, Е.Веттер]; пер. с англ. – Х.: Изд-во «Гуманитарный Центр», 2009. – 356 с.
17. Оцінювання державної політики і програм : конспект лекцій до навч. дисципліни / [уклад. В. А. Ребкало, Ю. Д. Полянський]. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 72 с.
18. Соколов А. Политический риск от теории к практике / А. Соколов. – М. : Поколение, 2009. – 144 с.
19. Туронок С. Г. Политический анализ: курс лекций : [учеб. пособие] / Туронок С. Г. – М. : Дело, 2005. – 359 с.
20. Стоун Д. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень / Д. Стоун – К. : Видавничий Дім «Альтернативи», 2000. – 304 с.